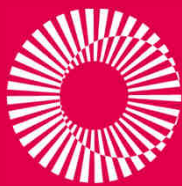

Daar het bestreden vonnis de huurovereenkomst ontbindt op de dag van de uitspraak ervan zonder daarbij vast te stellen dat de na de rechtsvordering verrichte prestaties niet voor teruggave in aanmerking kwamen, schendt het artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek. Het middel is gegrond.

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

**Leesbaarheid
van juridische documenten**
Michael Bauwens, Jose Tummers, Karen Weis

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Overzicht

- I. Status quaestionis
- II. Onderzoeksvragen
- III. Methodologie
 - A. Corpora
 - B. Leesbaarheidsanalyse
- IV. Resultaten
- V. Overzicht

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Status quaestionis

YOLO! – HET BURGERLIJK WETBOEK IN STRAATTAAL (3:32 BW-3:44 BW).

19 januari 2017 | Bart Wernaart |

f t g+ p in t

Juridische taal wordt door leken vaak ervaren als ingewikkeld en ontoegankelijk. Echter, juristen ervaren dit zelden als een problem en zij zien het juridische jargon zelfs als een noodzaak. Wellicht is er een tussenweg: het vertalen van juridisch jargon naar hedendaags taalgebruik leidt ongetwijfeld tot ongenueanceerdheid en onjuistheden, maar prikkelt wellicht wel de leek om zich meer te verdiepen in de wereld van het recht. Hierbij een eerste poging in de serie YOLO (You Only Legislate Once) om een aantal veelgebruikte passages uit het Burgerlijk Wetboek om te zetten naar begrijpelijke taal.

De meeste Belgen vinden dat rechters burgers ongelijk behandelen. Vier op de tien advocaten geven hen gelijk.

Burger wantrouwt justitie

**VAN ONZE REDACTEUR
NIKOLAS VANHECKE**
BUSTEN. 'We zijn ons bewust van het perceptieprobleem', zegt Christiaan Deuyvelde, die de Hoge Raad voor Justitie voorziet. 'Niet daarom is de Raad na de affaire-Dutroux opgericht zodat burgers met problemen over Justitie ergens terecht kunnen. Die kaarten wij aan bij de politiek.' Maar volstaat dat wel? De bevindingen in een nieuwe bevraging, uit-

der beeldt hammen schetsen. Alleen zo verander je de perceptie. De jongste jaren worden wel insinuaties geleverd om meer te communiceren. Die cultuur is aan het groeien, vindt Deuyvelde. 'Niet evident, want je zit vaak met delicate dossiers. Maar de magistraten kunnen elkaar tenslotte daarmee omgaan. Helaas komt Justitie ook vaak in beeld wanneer er wordt geklaagd over te weinig gold, of wanneer het

Cijfers

76 % van de Belgen vindt dat gevangenen het einde van hun straf moeten uitzien

wilt te maken dat ze anders moeten praten en schrijven – ook bij de selectieprocedure die de Hoge Raad hanteert. Maar dat geldt even goed voor de notarissen, gerechtsdeurwaarders en advocaten. Het begint al bij een dagvaarding: die is grotendeels onleesbaar. Er zijn initiatieven om dat te verbeteren. We moeten die groeperen.'

Te traag

'Legalees'

- Initiatieven zijn schaars en gericht op magistratuur
 - Uitzondering: Nederland
- Vanuit de opleidingen: focus op 'mooie' taal
- 'We kunnen de rechters niet anders laten schrijven'

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

'Legalees'

- Initiatieven zijn schaars en gericht op magistratuur
 - Uitzondering: Nederland
- Vanuit de opleidingen: focus op 'mooie' taal
- 'We kunnen de rechters niet anders laten schrijven'
- Perspectief van ontvanger/rechtzoekende

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Leesbaarheidsonderzoek

- Leesbaarheidsformules: oppervlakkig en bekritiseerd
- Taalkundig geïnformeerde maten
- Automatisering NLP
- Tools met adviserende rol t.o.v. taalgebruiker

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Leesbaarheidsonderzoek

- Leesbaarheidsformules: oppervlakkig en bekritiseerd
 - Taalkundig geïnformeerde maten
 - Automatisering NLP
 - Tools met adviserende rol t.o.v. taalgebruiker
-
- Extractie en identificatie van diverse kenmerken
 - Similariteit ten opzichte van referentie 'gewone taal'
 - Oplossing voor rechtstaal (geen *one size fits all*)

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Onderzoeksvragen

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

II. Onderzoeksvragen

- **Hoe leesbaar** zijn juridische documenten voor rechtzoekenden?
- Wat zijn de **belemmerende factoren** voor die leesbaarheid?

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Deelvragen (1)

- **Hoe leesbaar** zijn juridische documenten voor rechtzoekenden?
 - Is er een **verschil** in leesbaarheid tussen **verschillende soorten juridische documenten**? Vergroot de leesbaarheid naarmate de afstand van de rechter tot de rechtzoekende kleiner is?

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Deelvragen (2)

- Wat zijn de **belemmerende factoren** voor die leesbaarheid?
 - Wat is de impact van **taalkundige** factoren, zoals woordenschat of zinsbouw?
 - Wat is de impact van **inhoudelijke** factoren, zoals (uitgebreide) verwijzingen naar wetsartikelen, eerdere gelijkaardige rechtspraak, rechtsliteratuur, etc.?

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Methodologie

Juridisch corpus**Referentiecorpora****Juridisch corpus****Referentiecorpora**

- Authentieke, ongepubliceerde juridische documenten
- Één domein: huur
 - Vrederechter (kleine afstand)
 - Cassatie (grote afstand)

Juridisch corpus

- Authentieke, ongepubliceerde juridische documenten
- Één domein: huur
 - Vrederechter (kleine afstand)
 - Cassatie (grote afstand)

Referentiecorpora

- NLCOW (35m zinnen)
maat voor grote verzameling 'gewone' taal
(Evert 2015; Schäfer & Bildhauer 2012)
- LeNC (2m zinnen)
maat voor leesbare, klare taal
(QLVL KU Leuven)

Klassiek

- Flesch-Douma Reading-Ease Score
- Coleman-Liau Index
- Automated Readability Index
- LäsbarhetsIndex
- ...

Taalkundig geïnformeerd

- MLU
- Aantal werkwoorden per zin
- Aantal passieve constructies per zin (benadering)
- ...

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Similariteit

- Taalmodellering > Cross-entropy H
 - $H(p, q) = - \sum_x p(x) \log q(x)$
 p = prob volgens verdeling van juridisch document,
 q = prob volgens verdeling van referentiecopus
- Informatie die nodig is om een document te identificeren volgens twee waarschijnlijkheidsverdelingen p en q
- Op basis van tokens, lemmata en POS-tags

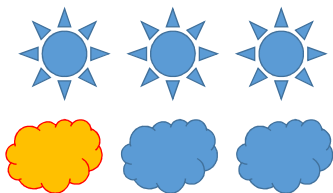
(Axelrod et. al 2011)

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Cross-entropy

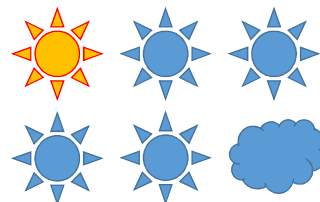
Corpus 1

$$p_1(zon) = \frac{1}{2} = 0.5$$

$$p_1(wolk) = \frac{1}{2} = 0.5$$

Corpus 2

$$p_2(zon) = \frac{5}{6} = 0.8$$

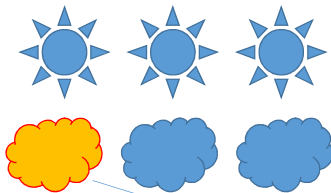
$$p_2(wolk) = \frac{1}{6} = 0.2$$

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Cross-entropy

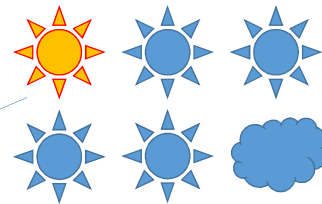
Corpus 1

$$p_1(zon) = \frac{1}{2} = 0.5$$

$$p_1(wolk) = \frac{1}{2} = 0.5$$

Corpus 2

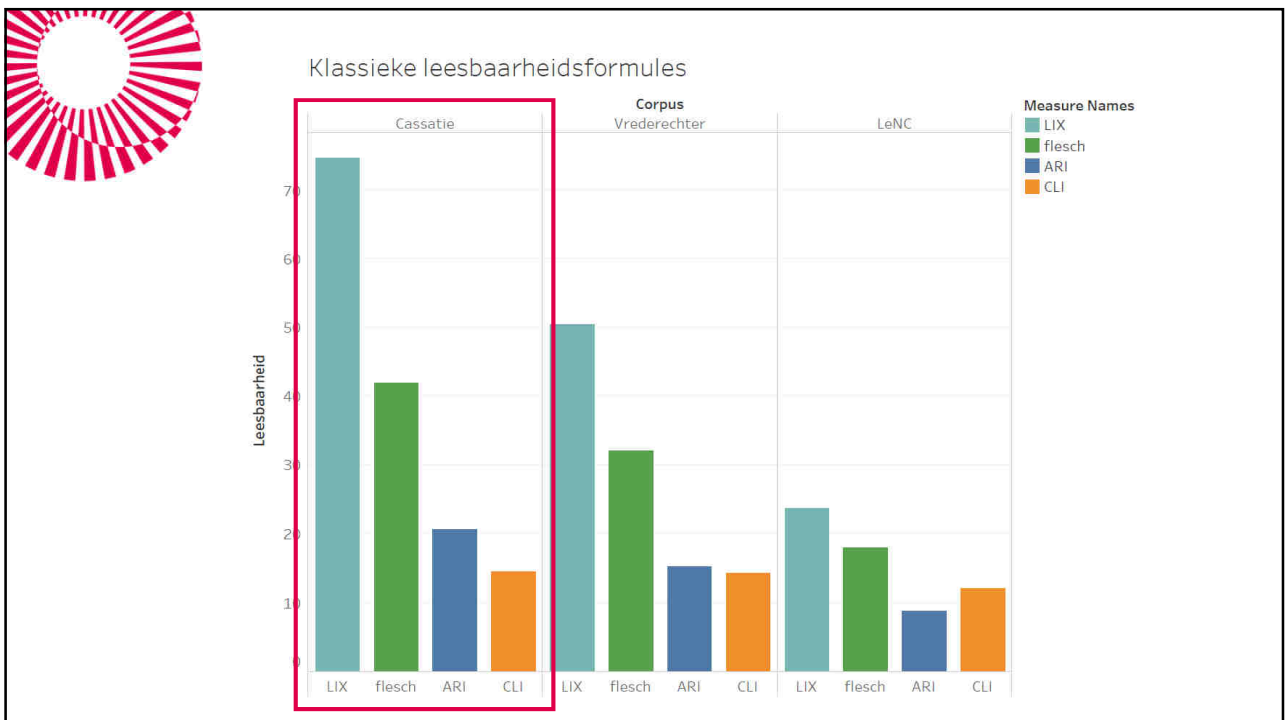
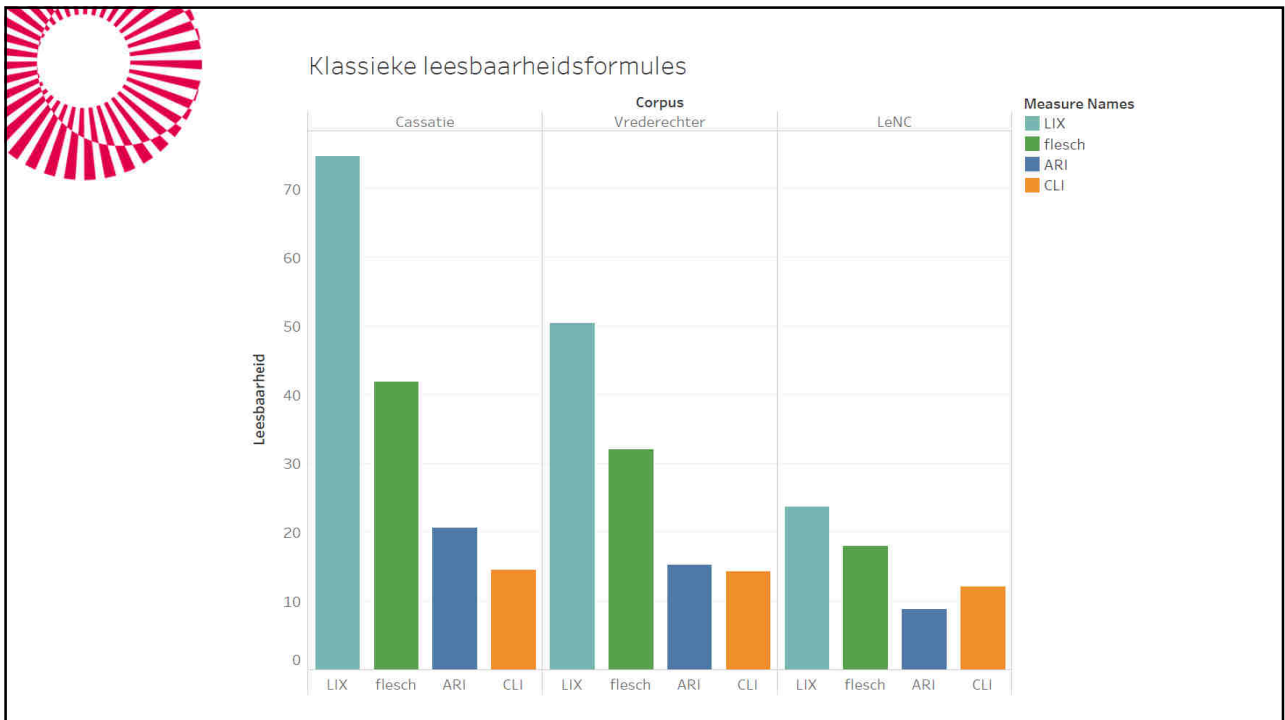
$$p_2(zon) = \frac{5}{6} = 0.8$$

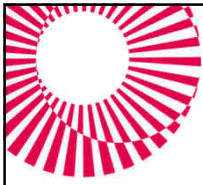
$$p_2(wolk) = \frac{1}{6} = 0.2$$

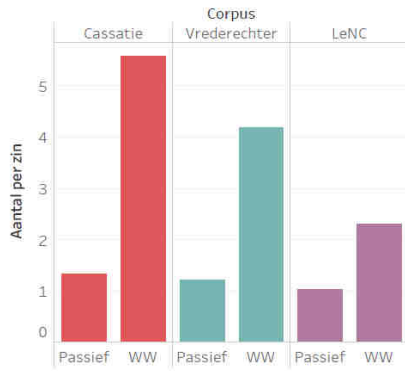
UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Resultaten

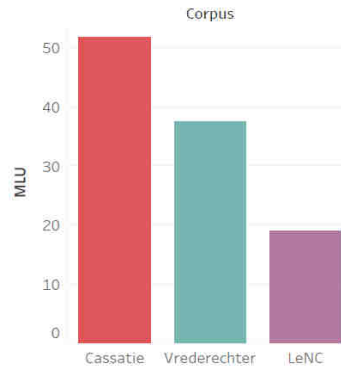

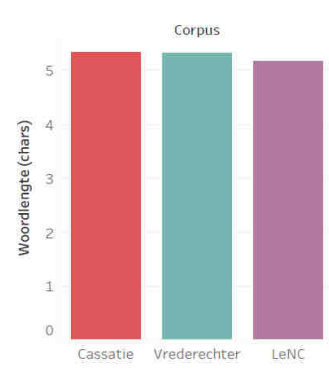
Taalkundige maten

passief / werkwoorden per zin

MLU

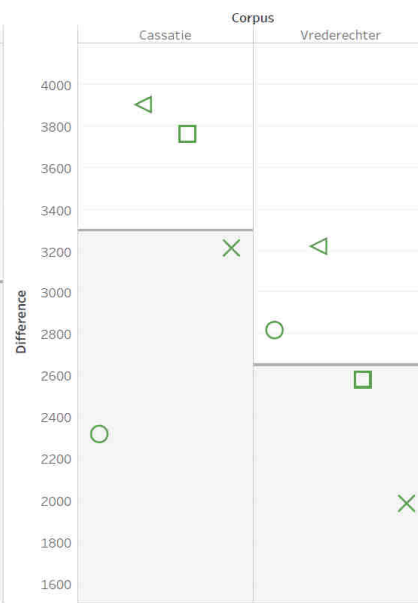
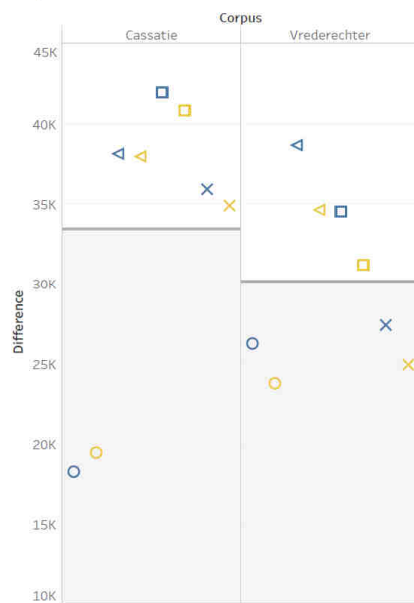
woordlengte

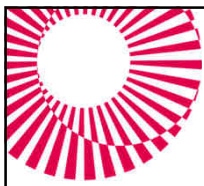

Cross-Entropy Difference (lemmata)

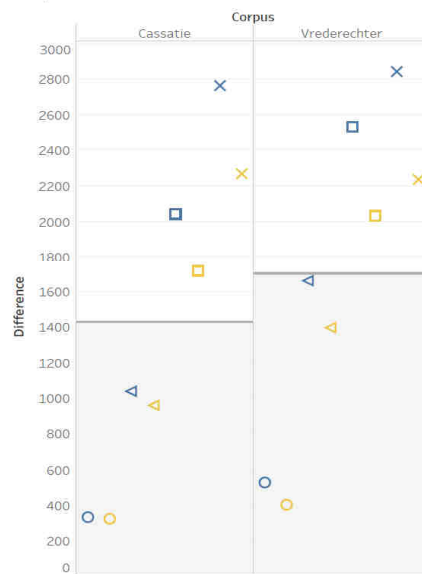
DS/LN

NLCOW

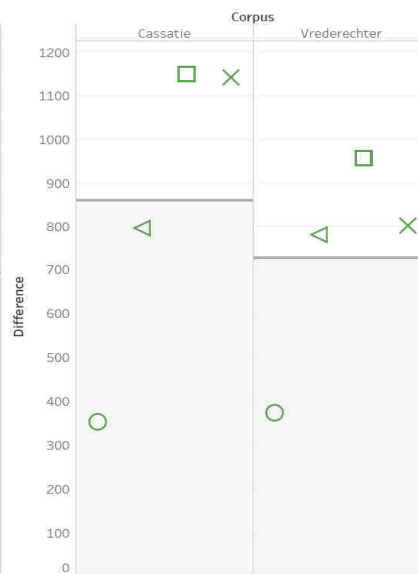

Cross-Entropy Difference (POS)
DS/LN

NLCOW

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Voorbeelden (1)

- Woorden die atypisch zijn voor 'gewone taal'
 - cassatiemiddel
 - handelshuurovereenkomsten
 - verweersters
 - diens
 - noodzakelijkerwijze
 - andersluidende
 - nemo

(lemma, t.o.v. NLCOW)

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Voorbeelden (2)

- Waarschijnlijkheid van zinsdelen
 - `verbpressg verbinf verbpapa prep nounsg` = 0.517483
kan worden ingeleid bij verzoekschrift
 - `prep det__art adj nounsg conjsubo` = 0.0194699
van het gerechtelijk wetboek omdat

(POS 5-gram, t.o.v. NLCOW)

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Voorbeelden (3)

- Waarschijnlijkheid van zinnen
 - het onderdeel kan niet worden aangenomen .
= 5,78E-03

(token 3-gram, t.o.v. NLCOW)

Voorbeelden (4)

- Waarschijnlijkheden van zinnen
 - deze uitlegging wordt door de rechtsleer en de rechtspraak evenwel nog steeds betwist (zie de overwegingen van de eerste rechter) ; dat het geschil zonder twijfel geregeld wordt door artikel 18 ; dat het gesteld is als volgt : indien uit het in artikel 14 bedoelde antwoord blijkt dat de verhuurder de hernieuwing afhankelijk stelt van voorwaarden betreffende de huurprijs , de bijdrage in de lasten , de wijze van genot of andere modaliteiten van de huur , en indien omtrent die voorwaarden onenigheid blijft bestaan , wendt de huurder zich tot de rechter binnen dertig dagen na het antwoord van de verhuurder , op straffe van verval .

= 2,42E-58

(token 3-gram, t.o.v. NLCOW)

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Overzicht

- ✓ Verschillende analysematen vertonen samenhang maar brengen tegelijk nuances aan het licht
 - ☐ Uitbreiding maten (juridisch-specifiek)
 - ☐ Correlaties, FA, PCA, clustering

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Overzicht

- ✓ Verschillende analysematen vertonen samenhang maar brengen tegelijk nuances aan het licht
 - ☐ Uitbreiding maten (juridisch-specifiek)
 - ☐ Correlaties, FA, PCA, clustering
- ✓ Referentiecorpora als ijkpunt
 - ☐ Aanpassing methodes aan verschil in samplegrootte

- ✓ Verschillende analysematen vertonen samenhang maar brengen tegelijk nuances aan het licht
 - Uitbreiding maten (juridisch-specifiek)
 - Correlaties, FA, PCA, clustering
- ✓ Referentiec corpora als ijkpunt
 - Aanpassing methodes aan verschil in samplegrootte
- ✓ Tendens dat 'legalees' leesbaarder wordt naarmate de afstand van het gerecht tot de burger vermindert

- Axelrod, A., He, X., & Gao, J. (2011). Domain Adaptation via Pseudo In-domain Data Selection. In *Proceedings of the Conference on Empirical Methods in Natural Language Processing* (pp. 355–362). Stroudsburg, PA, USA: Association for Computational Linguistics.
- Boone, Ruth. 'Advocaten Die Helder Schrijven, Hebben Een Competitief Voordeel'. De Juristenkrant 28 Jan. 2015: 8.
- Kimble, J. (2012). *Writing for Dollars, Writing to Please: The Case for Plain Language in Business, Government, and Law* (1 edition). Durham, N.C: Carolina Academic Press.
- Lie, Joyce (JudgeJoyce_). "Wat is de meest in begrijpelijke taal geschreven uitspraak van 2016?." 12 Jan. 2017, 11:52. Tweet.
- Schäfer, Roland, and Felix Bildhauer. 'Building Large Corpora from the Web Using a New Efficient Toolchain'. *Proceedings of the Eighth International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC'12)* (2012): 486–493. Web. 17 Mar. 2017.
- Swanborn, J. (2016). *Effectief schrijven in de juridische praktijk*. Bussum: Coutinho.
- Vanhecke, Nikolas. 'Burger Wantrouwt Justitie'. De Standaard 15 Sept. 2016: 10–11. Print.
- Wernaert, Bart. 'YOLO! – Het Burgerlijk Wetboek in Straattaal (3:32 BW-3:44 BW)'. Blog. Het Rechtenstudentje - Juridisch nieuws gewogen. 19 Jan. 2017. Web. 16 Mar. 2017.